

GOIGS

EN LLAHOR DE LA

SANTÍSSIMA DE LA

REDEMPTORA

VENERADA EN SA

DE LA EXCEL-LENTÍSSIMA

Publicats á despesas d un devot en
sobirana

VERGE MARÍA MERCÉ,

DE CAUTIUS,

PROPIA IGLESIA

CIUTAT DE BARCELONA.

agrahiment á mercés rebudas de tant
Senyora.

Puig vos vol per protectora
nostra patria á Vos fidel:
*Per vostras mercés, Senyora,
portéunos á tots al cel.*

Vostras glórias, Verge pia,
ab amor volem cantar,
y ab lo cor plé d'alegría
vostras gracias publicar;
escolteu á qui os implora,
aculliu nostre bon zel:
*Per vostras mercés, Senyora,
portéunos á tots al cel.*

Prop del trono de Deu Pare,
hout Jesús vos ha assentat,
ab amor de tendra Mare
compadiu al desterrat:
Vos sou nostra bella aurora,
Vos sou nostre pur estel:
*Per vostras mercés, Senyora,
portéunos á tots al cel.*

Desd' eix soli de clemencia
socorreu al pecador,
li donau vostra assistencia,
lo guiau ab tendre amor;
essent Vos sa defensora
contra l' enemich crudel:
*Per vostras mercés, Senyora,
portéunos á tots al cel.*

Gran amor per nostra terra
en tot temps haveu mostrat,

puig en pestas, fam y guerra
sempre amparo li heu donat;
per aixó sa protectora
vos aclama ab gran anhel:
*Per vostras mercés, Senyora,
portéunos á tots al cel.*

Mostra n' es de gran ternura
l' Institut que Vos fundau,
hon conhort en sa tristura
trobará lo pobre esclau.
D' aqueixa Ordre redemptora
Vos aquí plantau l' arrel:
*Per vostras mercés, Senyora,
portéunos á tots al cel.*

Dels castells de moreria
tristos plors s' ouen sortir
plors que Vos, Verge María,
en gran goig vau convertir
al mostrarvos salvadora
dels cautius del moro infiel:
*Per vostras mercés, Senyora,
portéunos á tots al cel.*

De llavors lo mon publica
vostras glórias y mercés,
y en sos mals á Vos suplica
logrant ditxas mes y mes,
no mancantli á qui os implora
vostra protecció fidel:
*Per vostras mercés, Senyora,
portéunos á tots al cel.*

Nostra aymada Barcelona
ditxa immensa n' ha lograt
al tenirvos per Patrona
á Vos, Mare de pietat:
si afligida algun mal plora,
á Vos corra sens recel:
*Per vostras mercés, Senyora,
portéunos á tots al cel.*

Terratremols, fams, sequías
apartau de nostre sol,
convertintne alegres dias
los que foren jorns de dol;
nostres cors per ço en penyora
vos donám d' amor fidel:
*Per vostras mercés, Senyora,
portéunos á tots al cel.*

Mes avuy doctrina insana
per lo mon se va extenent;
nostra terra catalana
sa fe heroyca va perdent.
¡Mare nostra, llansau fora
captiveri tan crudel!
*Per vostras mercés, Senyora,
portéunos á tots al cel.*

Puig vos vol per protectora
nostra patria á Vos fidel:
*Per vostras mercés, Senyora,
portéunos á tots al cel.*

Ÿ. *Ora pro nobis sancta Maria de Mercede.*

Ź. *Ut digni efficiamur promissionibus Christi.*

OREMUS.

Deus, qui per gloriosissima Filii tui Matrem, ad liberandos Christi Fideles à potestate Paganorum, nova Ecclesiam tuam prole amplificare dignatus es: præsta, quesumus; ut quam piè veneramus, tanti operis Institutricem, ejus paritur meritis, et intercessione à peccatis omnibus, et captivitate Dæmonis liberemur. Per eundem Christum Dominum nostrum. Ź. Amen.

A. M. D. G.

Septembre 1888.

Lo Excm. é Il-lm. Sr. Dr. D. Jaume Catalá y Albosa, bisbe de Barcelona, ha concedit quaranta dias d' indulgencia á tots los que devotament llegescan ó sentin llegir los presents goigs.

VERDAGUER I ELS GOIGS DE LA MARE DE DÉU DE LA MERCÈ

Mn. Verdaguer va compondre un himne a la Mare de Déu de la Mercè amb motiu de la coronació canònica (1888) per encàrrec de la Junta organitzadora, musicat pel mestre Rodoreda, que fou estrenat la vigília de la Coronació. Però aquells dies Clotilde Cerdà i Bosch des de Coburg (Alemanya) demanava a Verdaguer que escrivís uns goigs a la Mare de Déu de la Mercè, que ella musicaria, els faria imprimir i els regalaria a la basílica barcelonina.

D'aquesta petició van sorgir els goigs, que segons opinió de l'investigador gogista Osvald Cardona, «s'aparta de tots els precedents en la invocació mercenària i escriu la lletra nova poetitzant més encara, i amb més detalls, els temes del seu Himne».

No sabem si foren musicats per la peticionària compositora Clotilde Cerdà, però la versió coneguda i que continua cantant-se és amb música del mestre Lluís Millet de l'any 1906, any que començà a dirigir la Capella de Música de la Basílica mercedària.

Amb motiu del Centenari de la Coronació Canònica de Santa Maria de la Mercè, reproduïm els goigs que semblen ser els últims que es van estampar (setembre 1888) amb la lletra antiga; i els primers amb la lletra nova de Verdaguer (sense data). Observi's que empra la forma arcaica «catius», que després ell mateix canvià per «captius». Alguns estudiosos diuen que la primera edició fou el 1890.

JOSEP M.ª JUJOL I GIBERT
President de «Amics dels Goigs»

GOIGS DE NOSTRA SENYORA DE LA MERCÉ

Dels catius mare y patrona,
puix del cel nos heu baixat:
Princesa de Barcelona,
protegiu vostra ciutat.

Los reys moros tenen plenes
ses mazmorres de catius
que al rumor de les cadenes
ploran llágrimes á rius.
Jesucrist no 'ls abandona
puix Nolasco 'ls ha escoltat:

Veü Nolasco sos martiris
y á la Verge 'ls oferí,
jardinera d' eixos lliris
que trepitja 'l serrahí.
De les mares la mes bona
los bons presos s' ha afillat:

Entre cántichs y armonía
á Nolasco s' apareix,
la nit fosca 's torna día
que de llum tot ho rubeix.
Te á un costat santa Madrona,
santa Eularia á altre costat:

Descobrint Ella 'l misteri,
diu:—Noläsch, no tingas por;
dels que están en cativeri
tu 'n serás lo redemptor.
Jo seré ta companyona,
tu serás lo meu soldat:

Dóna 'n compte al rey don Jaume
y á Ramon de Penyaforç,
y á arrancar fills ajudaume
de entre 'ls brassos de la mort.

✠. *Ora pro nobis, S. Maria de Mercede.*

Ves tu á l' Africa y destrona
á qui 'l mon te esclavisat:—

En aquella hora María
bella font de les Mercés,
com dels Reys l' estrella un día,
déixas veure de tots tres.
Del cel baixa com una ona
dols perfum de caritat:

Nostra seu hermosa y bella
d' aquesta Orde es lo bressol,
l' orient d' aqueixa estrella
que 'ls esclaus pendran per soi.
Per blasó ab sa creu los dona
l' ample escut del Principat:

Oh catius de Morería,
no ploreu ja de tristor,
que la Verge vos envía
missatgers del seu amor.
Donarán fins sa persona
per comprarvos lo rescat:

Ve María á rompre 'ls llassos
á vuytanta mil esclaus;
saludaula, que sos brassos
son cadenes molt suaus.
Ella 'l mon desengrillona
de la serp que 'l te lligat:

Ab blanch hábit de puresa
van y venen per la mar
los coloms de la Princesa
que te assí son colomar.
Per tota Africa ressona
lo seu cant de llibertat:

✠. *Ut digni efficiamur promissionibus Christi.*

OREMUS.

Deus, qui per gloriosissimam Filii tui Matrem, ad liberandos Christi fideles á potestate paganorum, nova Ecclesiam tuam prole amplificare dignatus es: presta, quæsumus, ut quam pié veneramus tanti operis institutricem, ejus pariter meritis, et intercessione á peccatis omnibus et captivitate demonis liberemur. Per eundem Christum Dominum nostrum.

✠. Amen.

No te esclaus ja Morería,
Llucifer á millions;
Oh! prenéuloshi, María,
tots los regnes y nacions.
Es l' infern la negra androna
de la gran captivitat:

Barcelona enamorada
vos fa trono del seu cor,
puix del cel li sou baixada
feune cel de vostre amor.
Vostre bras que esforços los dona
sia sempre al seu costat:

En certámen de cent pobles
sa corona li dá 'l mon
la pren Ella y ab mans nobles
la ha posada en vostre front.
Per sa Reina vos corona
la que ho es del Principat:

Que del cel baixau encara
vostra imatge d' or ho diu,
que ab los brassos nos ampara
com una áliga son niu.
Per sa estrella us mira la ona,
per son angel la ciutat:

TORNADA.

Dels catius mare y patrona
puix del cel nos heu baixat:
Princesa de Barcelona
protegiu vostra ciutat.

J. VERDAGUER.

CORONACIÓ DE LA MARE DE DÉU DE LA MERCÈ

El dia 21 d'octubre del 1988 va fer CENT anys que la imatge de la Mare de Déu de la Mercè va ser coronada canònicament a la Catedral de Barcelona.

Amb motiu d'aquest esdeveniment, el dia següent el bisbe d'Urgell i després cardenal, Excm. i Ilm. Dr. Salvador Casanyas va predicar un sermó, del qual ens ha semblat oportú transcriure'n els següents paràgrafs, respectant-ne l'ortografia:

«Si en alguna ocasió ha pogut afalagarme 'l dirigirme desde 'l púlpit al poble fidel, parlantli ab la llengua que havem après los barcelonins á la falda de las nostres mares, es avuy, ab motiu de la solemníssima festa que dedica Barcelona á la sua celestial Reyna y Patrona la Verge Santíssima de la Mercè, coronantla ab la pompa y magestat que desplega la Iglesia en semblants festivitats. Perque sempre li es grat á un verdader català celebrar ab la llengua materna las glorias catalanas; y gloria catalana es, y una de las mès grans entre las moltas que registra la historia de Barcelona, la que vinch jo á celebrar en aquestos moments solemnes.

No us estranye, estimats germans y fills en Cristo, aquest mèu llenguatge, al referirme á la Coronació de la Patrona de Barcelona y sa Diócesis, perque puch y dech dir en rigor de veritat, que la Mare de Dèu de la Mercé es nostra, dels catalans, de un modo especialíssim y per excel·lencia, per mòlt que la estimen y la vulgan també per ells tots los espanyols y fins tot lo poble cristià...»

«Era á principis del sigle XIII, (fán 670 anys) que mòlts cristians espanyols arrossegaven una vida penosíssima, catius dels moros, ja en varis punts de Espanya, ja en las apartadas terras africanas...»

«...y en aquell dolorós cativeri semblava que's perdían en l'ayre 'ls seus ays y gemechs; y que en lo humá no hi havia remey per lliurarlos d'aquella horrorosa esclavitut, corrent gravíssim perill de pérdrer la fé atormentats com se veyan de aquells instruments de Satanás.

Pero no's perdían ab realitat aquells ays y gemechs. Hi havia á Barcelona un cor gran y generós que 'ls recullía constantment y'ls presentava al trono del Altíssim per conducto de María, Corredemptora del llinatge humà, que unía las suas instancias á las d'aquell cor generós que desde aquesta Ciutat se condolia de tanta opressió y desgracia; y vá esser tanta la eficacia de aquella fervorosa oració, que en lo consell de la Augusta Trinitat se resolgué la redempció dels catius cristians. Se decretà la fundació de una ordre religiosa en la que s'allisten homens esforsats y generosos que, á tota costa y sèns perdonar medis, redimescan aquells sèus germans, venent los sèus patrimonis y donant tot lo que tenen, fins captant des-

près de porta en porta en cas necessari á favor dels catius, y fins venentse ó donantse á sí mateixos en preu de redempció. Mes, ¿de ahònt ha de sortir aqueixa rassa de homens extraordinaris, que coloquen la sua ditxa, en la vida de sacrifici y que accepten l'heroisme com á regla ordinaria de la sua conducta? ¿d'ahònt han de surtir?»

Alégrat, Barcelona, regositjemnos catalans tots; que Maria ha resolt la qüestió á favor nostre. Se presenta devant del sèu Santíssim Fill y li diu: que Ella ha de ser la Redemptora, y que ab lo sèu beneplácit, ha escullit per cooperadors als catalans, com á fills sèus predilectes que sabrán identificarse ab los sèus pensaments y ab lo seu esperit de sacrifici. Y no's contenta ab que Déu envíe un àngel ó àngels que vingan á la capital de Catalunya per anunciar aqueix decret de misericordia; sinó que s'ofereix Ella mateixa, y fent als catalans una distinció que 'ns honra entre tots los cristians, diu que Ella en persona baixarà del Cel á aquesta Ciutat, qu' Ella mateixa vol fer l'encàrrech á Pere Nolasch, á Ramon de Penyaafort y al Rey Jaume primer, y que corren per sòn compte las instruccions que deuen donársels per la realisació del plan. Y es acceptada en lo cel la proposició de Maria, y baixa á Barcelona en la nit del 1 al 2 de Agost de 1218, y's presenta als tres personatjes indicats y 'ls comunica los sèus manaments y's declara Ella mateixa la sua Fundadora, *quam pie veneramus tanti operis Institutricem*, y als vuyt dias se formalisa la fundació canónica de la Ordre en la nostra Catedral ab lo títol de *Nostra Senyora de la Mercé ó Misericordia*: y als pochos dias mès s'associa á Pere Nolasch un bon número de nobles y esforsats catalans, que generosos ofereixen sos bens y sas vidas per la redempció dels catius.

¿No es veritat, que podem dir ab rahó, que la Mare de Déu de la Mercé es nostra, dels catalans, y especialment dels fills de Barcelona? ¿No es veritat que la obra de la redempció dels catius cristians nos toca á Catalunya de una manera especialíssima, per mòlt qua sia també per extensió, patrimoni de tots los pobles catòlics? ¿No es veritat qu' es una gloria y una honra pels catalans, que 'ls hage escullit Maria per cooperadors sèus, contant ab l'ànimo esforsat, ab la generositat y ab l'esperit de sacrifici que forma lo carácter distintiu de aqueixa noble terra?»

En aquest fragment de l'exordi el bisbe Casanyas resumí, amb un alt esperit cristià, patriòtic i Marià, la història del Descens de Maria a Barcelona.

Ho recordem en la cloenda del Any Marià, i en el Centenari de la Coronació solemne i canònica de la Santa Imatge.

Mn. Santiago Casanova i Giner, pvre.
Assessor religiós dels «Amics dels Goigs»

BIBLIOGRAFIA: Artiñano de y Zuricalday, Aristides.
CRÓNICA DE LA CORONACIÓN CANÓNICA DE LA MILAGROSA IMAGEN DE NTRA. SRA. DE LA MERCED,
Patrona de la diócesis de Barcelona. Barcelona 1889, pàgs. XXI i seg.